

Statnett SF
Att.: firmapost@statnett.no

Høring (21-4) om vilkår for balansering i samsvar med EBGL, ref.: 21/01185 – Norsk Hydros merknader

Det vises til Statnetts publisering 1. desember 2021 av forslag til vilkår for leverandører av balansetjenester (BSP) og for balanseansvarlig (BRP), samt vilkår for balansemarkedene FCR, aFRR, mFRR og RKOM i samsvar med EU forordning 2017/2195 om fastsettelse av retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (Electricity Balancing Guideline, EBGL), artikkel 18, samt forslag til konsept for nytt opsjonsmarked for driftsforstyrrelsesreserver (nasjonalt spesialprodukt).

Opprinnelig frist for respons var den 5. januar 2022, men Statnett har senere utsatt denne fristen til den 10. januar 2022.

Norsk Hydro (Hydro) deltar i de nevnte balansemarkeder med produksjon og forbruk, og har av den grunn synspunkter til disse. Fra Hydros side er det viktig å bidra aktivt inn mot Statnetts markeder for fleksibilitet i kraftmarkedet, både når det gjelder budgivning for våre kraftverk og smelteverk, men også i utforming av markedsdesign.

Vilkår for BRP, BSP, samt balansemarkedene FCR, aFRR, mFRR og RKOM

Systemansvarlig skriver i sitt høringsnotat i forbindelse med krav til prekvalifisering at: «*For ressurser som er tilknyttet i distribusjonsnettet stiller SOGL krav til involvering av nettselskap (Distribution System Operator, DSO) som tilknytter reserver blant annet for å vurdere nettkapasiteten. Denne samhandlingen krever at Statnett deler informasjon med det relevante nettselskapet. Leverandøren må derfor samtykke til at Statnett kan dele informasjonen med nettselskapet.*»

I forslag til vilkårene står det i forbindelse med krav til prekvalifisering at: «*Ved innlevering av søknad samtykker leverandøren til at Statnett deler informasjon med netteier. Statnett og netteier vil i fellesskap vurdere om det er tilstrekkelig nettkapasitet for reguleringsvolumet.*»

Her er det spørsmål om hvilken type informasjon det er krav til at deles, og hvorvidt den aktuelle informasjonen er å anse som markedssensitiv. Markedssensitiv informasjon kan ikke deles uten at en sikrer systemer for informasjonshåndtering som garanterer nøytralitet og tillit hos berørte aktører. Dersom det kun er deling av informasjon om evne til å levere reserver, og ikke de daglige bud, kan dette være mindre problematisk. Dette spørsmålet bør systemansvarlig utrede nærmere. Det bør også sees

hen til det pågående arbeidet om nasjonal metode for datautveksling som systemansvarlig håndterer på oppdrag fra RME, som ledd i implementeringen av SO GL.

Nytt opsjonsmarked for driftsforstyrrelsesreserver (nasjonalt spesialprodukt)

Hydro er positiv til at Statnett etablerer et norsk kapasitetsmarked som tillegg til RKOM, for fortsatt å kunne dra nytte av den reservekapasitet i systemet som i dag besittes av norske industribedrifter. Statnett fremhever stort behov for denne typen reserver fremover. Nedenfor følger spesifikke merknader til konseptet foreslått av systemansvarlig.

Ad automatisk bestilling (eBestill)

Automatisk bestilling av aktivering av tilbydde reserver i det nye markedet vil være håndterbart for Hydro. Smelteverkene i Hydro som vil delta i det nye markedet vil fortsatt motta en telefon, men da fra en av våre driftssentraler, og ikke direkte fra Statnett.

Automatisk aktivering av ressurs er imidlertid ikke realistisk for alle våre smelteverk, og aktivering og deaktivering vil inkludere manuelle operasjoner, som systemansvarlig legger opp til i sitt forslag til konsept.

Ad effektprofil ved aktivering og deaktivering

Det kan gå vesentlig raskere å aktivere en forbruksressurs (dvs. nedregulering av last) enn å deaktivere den (dvs. gjenoppretting av last), og manuelle operasjoner vil benyttes. Den nøyaktige effektprofil kan dermed variere mellom våre smelteverk, og mellom den enkelte aktivering og deaktivering. Det er derfor viktig, som systemansvarlig ser ut til å legge opp til, at man tillater stor fleksibilitet for den nøyaktige effektprofil til reserverressursen, forutsatt at man er fullt aktivert innen 15 minutter etter mottatt bestilling.

Ad sesongprodukter vs. kortvarige produkter

Systemansvarlig skriver i sitt forslag til konsept for det nye markedet for driftsforstyrrelsesreserver at de vurderer ukesoppkjøp som i dagens RKOM, daglige oppkjøp eller en kombinasjon av disse. Vi vil samtidig minne systemansvarlig om at det med suksess også kjøpes reserver på sesongbasis i dagens RKOM. Hydro vil påpeke at med kun et døgnmarked blir det større risiko for at industrien ikke deltar, eller ikke deltar like mye som tidligere. For Hydros del vil dette kunne bli begrunnet blant annet i vedlikeholdsarbeid, planlagte nedkjøringer i elektrolysen, evt. behov for lengre hviletid etter feilhendelser. Har man forpliktet seg til sesong, er man jo med hele sesongen og planlegger deretter. Med et døgnmarked har ikke systemansvarlig noen garanti for at industrien er en del av budporteføljen når systemet virkelig trenger det. Dette kan gi økt risiko mht. forsyningssikkerhet og høyere total kostnader for systemet. Her er det imidlertid viktig at det ene ikke trenger å utelukke det andre. Selv om man implementerer døgnmarked, er det gode argumenter for at systemansvarlig trenger sesong i tillegg, for å kunne være sikker på å sikre tilfredsstillende forsyningssikkerhet gjennom vintersesongen, i et system som i Norge. Vi vil videre understreke at levering av slike reserver ikke er en del av kjernevirksomheten for industribedrifter slik det kan sies å være for kraftprodusenter. Kapasiteten fra noen aktører kan også bli en del dyrere om vi ikke har sesong, på grunn av økt arbeidsbyrde, uforutsigbarhet og endret risiko for de som ikke er aktive til vanlig. Hydro ønsker å bidra til å sikre kraftsystemet når dette er nødvendig, men deltakelse i slike markeder må være lønnsomt over tid, og forutsigbarhet er et viktig kriterium for industribedrifter i så henseende. Forutsigbarhet med hensyn til

forsyningsikkerhet bør være viktig for systemansvarlig. Hydro anmoder derfor om at systemansvarlig i det nye markedet opprettholder sesongmarked parallelt med ukemarked (og evt. nytt døgnmarked), i hvert fall noen år fremover til man har opparbeidet seg tilstrekkelig erfaring med det nye markedet. Vi mener at en slik tilnærming også støtter aktivt opp om myndighetenes krav til Statnetts om en effektiv utøvelse av systemansvaret.

Ad minimum varighet for utkobling og behov for hviletid

I lys av de foreslåtte endringer i vilkår for mFRR, foreslår Hydro at Statnett vurderer innføring av budgivning med kvantum og pris på kvarterbasis i det nye markedet for driftsforstyrrelsesreserver. I dag er minste varighet for bud i RKOM én time. Varighet ved evt. utkobling har betydning for hvor lang tid man trenger for deaktivering av ressurs (gjenoppretting av last), og kan også ha betydning for den risiko en utkobling kan innebære. Hydro anmoder derfor om at det kan angis maksimal varighet eksempelvis på 45 minutter i stedet for en hel time.

Fortsatt mulighet til minimum hviletid mellom aktiveringer er viktig å ivareta i det nye markedet.

Ad IT-systemer

Hydro mener det er viktig at eksisterende IT-systemer for budgivning, aksept av bud og bestilling av reserver benyttes så langt som mulig. Ved behov for endringer er det viktig at det legges opp til tilstrekkelig tid for implementering fra endelige vilkår er fastsatt til markedet treer i kraft.

Ad marginalpris og mengde reserver det er behov for

I høringsmøte som systemansvarlig arrangerte den 10. desember oppfattet Hydro at det blir vurdert slik at systemansvarlig vil sette marginalpris for hele landet som helhet, for å sikre et reelt marked. Dette mener Hydro kan synes fornuftig dersom det er få aktører innenfor et gitt budområde. I det skriftlige underlaget for det nye konseptet som er sendt på høring, står det imidlertid at «*Prissettingen i markedet er i dag basert på marginalpris for landet som helhet. Vi vil vurdere marginalpris på budområdenivå for å stimulere til økt reservekapabilitet der det er størst behov.*» Prissettingen i markedet for RKOM i dag er imidlertid per budområde hvis det er flaskehals mellom budområdene. Vi ber systemansvarlig klargjøre bedre hvordan prisen vil settes i et fremtidig marked for driftsforstyrrelsesreserver.

Systemansvarlig skriver de primært vil oppgi det totale behov for reserver for Norge som helhet, men likevel angi indikative tall per budområde. Hydro støtter dette og er enig i at dette kan gi incentiver til at reserver i budområder med størst behov deltar i markedet.

Ad aktører og grenseflater mot RKOM og mFRR

Det er uklart hvordan reservene i det nye markedet for driftsforstyrrelsesreserver vil påvirke prisene i markedet for mFRR. Dette må tydeliggjøres for å kunne forstå konsekvensene av det nye markedet, både for aktører i dette markedet, og for aktører som blir værende i kapasitetsmarkedet RKOM og i energiaktiveringsmarkedet mFRR.

Systemansvarlig skriver for øvrig at det vil være behov for å anskaffe reserver til både opp- og nedregulering. Industribedrifter bidrar (primært) med oppregulering (reduksjon av effektuttak). Nedregulering (reduksjon av innmating, eller økning av uttak) vil primært leveres fra kraftprodusenter. Hydro tolker det dermed dithen at kraftproduksjon kan bidra med reserver inn i markedet for driftsforstyrrelsesreserver, selv om man evner fortsatt deltagelse i RKOM og det nye europeiske mFRR.

Vår dato: 2022-01-10
Vår ref.: Karstein Brekke
Kjerstin Dahl Viggen

Systemansvarlig bør da redegjøre for hvordan deltagelse både i RKOM og i det nye markedet for driftsforstyrrelsesreserver kan skje parallelt, eller om man må velge ett av disse. Det antas at marginalpris i hvert av disse markedene kan være en del ulike.

Med hilsen
for Hydro Energi AS

Stein Øvstebø
Leder Kraftsystemer, Nett og Konesjoner